

Ausiàs March, cinco

Un debat forçat sobre els noms dels carrers a Sabadell posa de manifest una concepció d'Espanya on hi ha ciutadans, llengües i cultures de primera i de segona (o de tercera regional)

VICENÇ
VILLATORO

Fa unes setmanes, abans que la història s'accelerés de sobte, em va trucar un amic sevillà per comentar-me una cosa que havia llegit als diaris. Un informe encarregat per l'Ajuntament de Sabadell sobre els noms dels carrers de la ciutat feia notar que hi havia una visible acumulació dels grans noms de la literatura castellana, on figuraven autors que havien expressat opinions molt desfavorables respecte a Catalunya i els catalans. Suposo que entre ells destacava Quevedo, que té un carrer a Sabadell, o Antonio Machado, que hi té una plaça. Era un informe, no una resolució política. Finalment, l'Ajuntament no va tocar aquests noms. Però el meu amic estava exaltat: "Ho veus? Volen treure el nom de Machado d'una plaça de Sabadell. És un símptoma de la intransigència i el tancament del catalanisme, una anècdota que explica el fons del que està passant avui a Catalunya". Li vaig respondre:

—Personalment, estic del tot en contra de treure la plaça Machado de Sabadell, i no la trauran pas. Però, posats a trobar símptomes de coses de fons en els noms dels carrers, a mi encara em sembla més simptomàtic el que heu fet a Sevilla amb el carrer Ausiàs March...

—Què? També el volen treure?

—No. Simplement, mai no se'ls ha acudit de posar-lo.

No, a Sevilla no hi ha cap carrer Ausiàs March, ni n'hi ha hagut mai. Ni Espriu ni Maragall ni Guimerà ni Rodoreda. Tampoc a Madrid hi ha un carrer Ausiàs March (això sí, hi ha un col·legi públic amb aquest nom) i hi ha un carrer Maragall perquè el va posar fa quatre dies el govern municipal de Carmena, per substituir el nom d'un aviador de l'exèrcit franquista, i bona part dels veïns van protestar pel canvi. Però per una qüestió de mida, comparem Sabadell (que és on esclata la polèmica) amb Sevilla, la pàtria de Machado. Sabadell té dos-cents mil habitants i hi ha carrers per a Machado,

Quevedo, Cervantes, Garcilaso, Góngora, Lope de Vega, Calderón... Sevilla té set-cents mil habitants (i per tant molts més carrers!) i no hi ha carrers per a Ausiàs March, Maragall, Rodoreda, Espriu, Guimerà o Verdaguer.

—Home, no és el mateix!

Suposo que el meu amic no té els pebrots de dir-me que no és el mateix per raons literàries, culturals. Que Machado és un gran poeta universal (que ho és) mentre que Ausiàs March, per a molts el més gran poeta de l'Europa medieval, és només una petita glòria local. Noto que el meu amic està incòmode amb el debat. Per a ell la diferència és òbvia, tan òbvia que mai no s'hi havia parat a pensar. I és aquesta obvietat el que sembla més significatiu, el que em sembla que és el que converteix l'anècdota en una clau per entendre el que està passant. Tots els autors que hem anomenat figuren que són grans autors espanyols. Però en la idea d'Espanya que existeix i se'ns imposa hi ha uns escriptors espanyols de primera, perquè escriuen en castellà, que han de ser meus, que han de ser de tots, que han

de tenir carrers a Sabadell i a totes les ciutats de l'Estat, i uns espanyols de segona o de tercera regional, perquè escriuen en català, que òbviament no han de ser seus, que no han de sentir com a propis, que no cal que tinguin carrers en les ciutats de fora de la seva "comunitat autònoma" o del seu àmbit lingüístic, que són estrictament locals, i que en tot cas ja fan prou deixant-me a mi que els posi un carrer en el meu poble.

Aquesta sí que em sembla la clau de tot. Hi ha una Espanya on hi ha cultures, llengües, institucions, drets i ciutadans de primera, els qui pertanyen a la matriu espanyola, castellana, i altres de segona o de tercera regional, que no pertanyen a aquesta matriu i que per tant són espanyols només administrativament, per obligació administrativa. A algú li sembla estrany que als qui viuen a Espanya com a ciutadans de segona es plantegin o canviar Espanya per poder-hi esdevenir ciutadans com els altres, des de la seva llengua, la seva cultura i la seva personalitat, o si Espanya no admet en cap cas canviar en aquesta direcció, es plantegin marxar-ne tan aviat com sigui possible? A algú li sembla estrany que els beneficiaris d'aquesta idea d'Espanya, els que són ara ciutadans de primera, els qui poden fer a través del poder i de les lleis que allò que és seu hagi de ser de tots, es blindin contra qualsevol canvi i facin mans i mànigues, legals o menys legals, democràtiques o gens democràtiques, per perpetuar un *statu quo* dissenyat a la seva mesura?

Si algú vol entendre per que està passant el que està passant, personalment em sembla més significatiu que a Sevilla no els hagi passat mai pel cap tenir un carrer Ausiàs March que no pas que a algú se li hagi passat pel cap treure a Sevilla una plaça Machado (i ningú no li hagi fet cas).

Escriptor i editor